

ĪSUMĀ

Latvija. Pie frakcijām nepiederošā Saeimas deputāte Jūlija Stepaņenko paziņojusi, ka izbeidz savu dalību deputāta Alda Gobzema dibinātajā partijā "Likums un kārtība" un atkāpjas no valdes līdzpriekšsēdētājas amata, savu lēmumu skaidrojot ar to, ka viņas pārstāvētās vērtības nav savienojamas ar kolēģa Alda Gobzema komunikācijas stilu ar partijas biedriem un dibinātājiem. Bet pieci Saeimas deputāti prasa Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai izvērtēt Gobzema izteikumus, vakcinācijas pretiniekiem rosinot valkāt dzeltenu zvaigzni pie apģērba kā ebrejiem nacistu laikā.

Francijas parlaments pieņēmis likumu, kas paredz iespēju veikt mākslīgās apaugļošanas procedūru arī lesbietēm un vienuļām sievietēm, kam nav partnera. Līdz šim mākslīgā apaugļošana bija atļauta tikai heteroseksuāliem pāriem. Sabiedriskās domas aptauja rāda, ka 67% iedzīvotāju atbalsta šādu tiesību piešķiršanu arī lesbietēm un vienuļām sievietēm. Lesbietu pāriem līdz šim bija iespēja veikt mākslīgo apaugļošanu 10 no 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm. Latvijā mākslīgo apaugļošanu veic pēc heteroseksuāla pāra vai sievietes vēlēšanās.

Kanādā karstuma dēļ dzīvību zaudējuši vismaz 134 cilvēki. Turklāt Pasauls meteoroloģijas organizācija brīdinājusi, ka ekstremālais karstums vēl var turpināties līdz pat piecām dienām. Litonas ciematā Britu Kolumbijas provincē otrdien gaiss sakarsa līdz +49,6 grādiem pēc Celsija, kas ir visu laiku augstākā reģistrētā gaisa temperatūra Kanādā. Līdzšinējie rekordi pārspēti arī daudzās ASV ziemeļu pilsētās. Vairāk nekā +40 grādu karstums reģistrēts arī vietām Austrumeiropā, Krievijas rietumos, Indijas ziemeļos un Arābijas pussalā.

ŠAJĀ DIENĀ

1. jūlijā

1858. Čārlzs Darvins un Alfrēds Rasels Volless Londonā kopīgi nolāsīja savu ziņojumu par evolūciju.

1867. Britu Ziemeļamerikas akts ieguva Kanādas konstitūcijas statusu, radot Kanādas Konfederāciju.

1961. Dzimumi Velsas princese Diāna.

1979. Japānas kompānija "Sony" laida tirgū leģendāro kasešu atskaņotāju "Walkman".

1997. Apvienotā Karaliste nodeva Honkongu Ķīnas Tautas Republikas pārvaldībā.

SAGATAVOJIS PAULS KAUFMANIS.

Lauksaimnieki gaida atvainošanos no ministra

Lauksaimnieku biedrības vakar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Artūram Tomam Plešam iesniedza prasību dialoga veidošanai, pieprasot ministru atvainošanos un lūdzot pārtraukt Latvijas zemnieku šķelšanu.

Zemnieku biedrību nesaskaņas ar A. T. Plešu radušās ministra vadītā Latvijas vides aizsardzības fonda komunikācijas dēļ sakarā ar apgalvojumu, ka "zemnieki ir masu slepkavas, kas ir pret zaļo kursu un tamlīdzīgi", sacīja biedrības "Zemnieku saeima" valdes

priekšsēdētāja vietniece Maira Dzelzkalēja-Burmistre. Viņa norādīja, ka organizācijas ir ilgstoši mēģinājušas veidot diskusiju ar ministru, tomēr nav sekojis loģisks risinājums sēties pie galda un risināt problēmu.

Zemnieki sagatavojuši VARAM ministram iesniegumu, tajā iekļaujot četras prasības. Panākt, ka Pleša vadītais Latvijas vides aizsardzības fonds, veidojot materiālus, kurus izplata sabiedrībā, pieaicina ne tikai vides organizācijas, bet arī nozares ekspertus, lauksaimniecības un mežsaimniecības pārstāvjus, citādi topot

nepatiesa informācija publiskajā telpā. Atjaunot lauksaimniecības, mežsaimniecības un vides organizāciju konsultatīvo padomi, lai uzsāktu dialogu starp uzņēmējiem un vides aizsardzības organizācijām. Pārskatīt un veikt izmaiņas vides aizsardzības fonda vadības sastāvā, kā arī tiek lūgts ministram atvainoties par publikāciju, kurā lauksaimnieki nosaukti par "masu slepkavām".

Vakar pie Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas ēkas notika akcija, kurā ministram tika iesniegta attiecīgā prasība. Nesejojot reakcijai, nā-

kotnē varētu norisināties lielāka mēroga protesti un pat ministra demisijas pieprasīšana.

VARAM Valsts sekretāra vietniecei Aldai Ozolai nav saprotama zemnieku organizācijas rīkotā akcija, jo ministrs mēneša sākumā jau tikās ar nozari, kā arī regulāri tiek veidots dialogs. Savukārt pārmetumi par dezinformāciju, kas izskanējusi Latvijas vides aizsardzības fonda finansētāja radio raidījumā, esot jārisina tiesiski, jo ministrs neatbild par raidījumu saturu. VARAM solīja atkal aicināt uz sarunu nozari, lai izrunātu radušās nesaskaņas.▶

Identificēts senākais zināmais mēra upuris

Vairāk nekā pirms pieciem tūkstošiem gadu Latvijas teritorijā apbedīts vīrietis identificēts kā pirmais zināmais mēra upuris. Pie šāda atklājuma nonākuši vācu zinātnieki, pētot mirstīgās atliekas, kas savulaik tika atrastas pie Salacas upes. Vīrietis tika apbedīts pirms aptuveni 5300 gadiem kopā ar vēl trīs citiem cilvēkiem neolīta apbedījumu vietā.

Zinātnieki ieguva DNS paraugus no visu četru apbedīto cilvēku kauliem un zobiem un pārbaudīja tajos esošās baktērijas un vīrusus. Viņi bija pārstiegti, atklājot, ka viens no cilvēkiem – 20 līdz 30 gadus vecs vīrietis – bijis inficēts ar agrīnu mēra paveidu, ko izraisījis baktērija "Yersinia pestis". "Viņam, visticamāk, iekoda grauzējs, viņš inficējās ar "Yersinia pestis" un

nomira dažas dienas vai varbūt nedēļu vēlāk no septiskā šoka," norādīja Ķīles universitātes profesors Bens Krauze-Kjora.

Iespējams, ka pirmais mēra variants ir parādījies pirms aptuveni 7000 gadiem līdz ar lauksaimniecības rašanos Centrāleiropā. Zinātnieki uzskata, ka sākotnēji baktērija sporādiski pārnēsāta no dzīvniekiem uz cilvēkiem, bet nav izraisījusi lielus mēra uzliesmojumus. Taču ar laiku baktērija pielāgojās cilvēka organismam un galu galā pārveidojās formā, kas pazīstama kā buboņu mēris, ko pārnēsā blusas un kas izplatījās viduslaiku Eiropā, nogalinot miljoniem cilvēku.

Ideja, ka pirmie mēra paveidi izplatījās lēni, apšaubā daudzās teorijas par cilvēku civilizācijas attīstību Eiropā un Āzijā.▶

Lemj par labu Polijas tiesnešiem

Polijas tieslietu ministrs ierobežojis divu tiesas amatpersonu tiesības, atlaižot viņus bez iespējām apstrīdēt šo lēmumu, secinājusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa. **Tiesas lēmums ir trieciens Polijas valdības īstenotajām tiesu reformām,** kuras kritiķi, tostarp Eiropas Komisija, uzskata par apdraudējumu tiesu neatkarībai. Polijas valdošās partijas "Likums un taisnīgums" panāktās reformas ietver likumu, kas dod tieslietu ministram tiesības pieņemt darbā un atlaist vispārējās jurisdikcijas tiesu vadītājus. Šie tiesneši koordinē tiesu darbu un veic administratīvos pienākumus.

Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem, tiešneši Marjušs Broda un Alina Bojara tika atlaisti no viceprezidenta amatam Kelces

reģionālajā tiesā vēl pirms bija beidzies sešu gadu termiņš šajā amatā. Viņiem netika paskaidrots atlaišanas iemesls un netika dota iespēja lēmumu apstrīdēt. Eiropas Cilvēktiesību tiesa secināja, ka Polija ir pārkāpusi šo tiesnešu tiesības uz piekļuvi tiesai, jo lēmums par viņu priekšlaicīgo atlaišanu netika izskatīts nevienā tiesā vai kādā citā institūcijā.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa nolēma, ka Polijai jāizmaksā katram tiesnesim 20 000 eiro liela kompensācija par nodarīto kaitējumu. Abas puses trīs mēnešu laikā var pārsūdzēt tiesas lēmumu. Polijas tieslietu ministrs Zbignevs Zjebro sešu mēnešu laikā 2017. gadā un 2018. gadā ir atlaidis vairāk nekā 150 tiesu prezidentu un viceprezidentu.▶

FOTOFAKTS

Ciemiņi

Čilē vairāk nekā 300 jūras lauvas ieņēmušas ostas pilsētas Tomē pludmalī. Tiek uzskatīts, ka jūras lauvas krastā glābušās no zobenvaļiem.

FOTO – AFP/LETA